

Working with the Karen Community

A Resource for Service Providers

gambler'shelp
1800 858 858

problemgambling.vic.gov.au

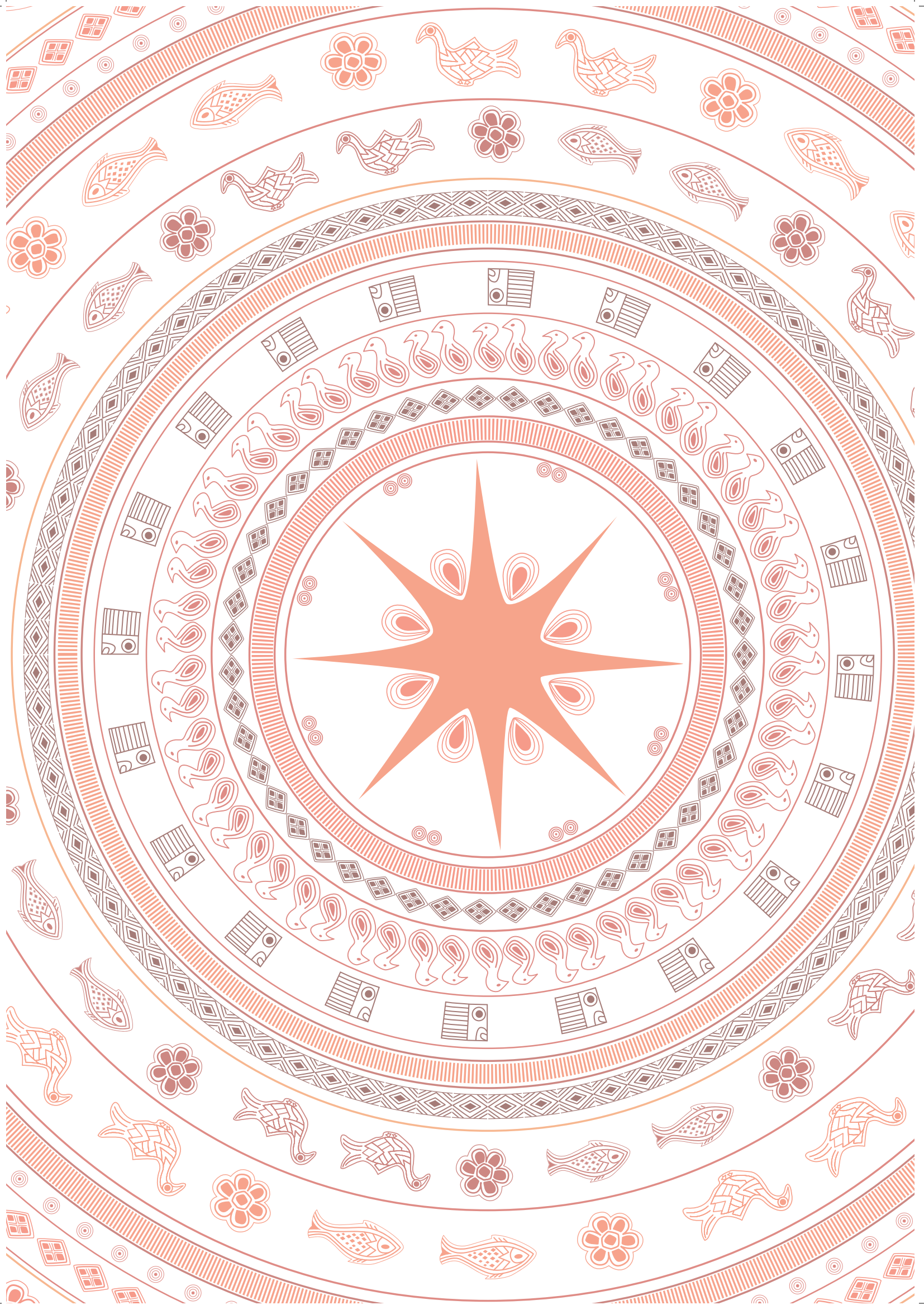
Victorian
Responsible
Gambling
Foundation

centre for
culture,
ethnicity
& health

ISIS
primary
care

ပုၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်အတၢ်ကွဲးဖှိၣ်ဖှိၣ်

ကညီကလုာ်မ့ၢ်ဝဲကလုာ်ဖှိၣ်ဖှိၣ်ဖိတဖုလၢအဟဲလၢကီၢ်ပယီၤန့ၣ်လီၤ.ဖဲဘၣ်ထီၣ်ရဲၣ်ယၢၣ်ကီၢ်ဖဲၣ်, လီၤကဝီၤပၣ်တၢ်ပၤအပူၤလီၤဆီၣ်တၢ်ဖဲၣ်(Wyndham) ဝီၤဟီၣ်ပစၢၣ်ဘ့ၤ(Hobsons Bay) ကညီတဝၢအံၤဟံၣ်ထီၣ်ဝဲၣ်ကွဲးကွဲးန့ၣ်လီၤ.

ကညီတဝၢဖိဟဲအိၣ်လၢအိၣ်စၢၣ်လၢယၢၣ်ကီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအပူၤကွဲးတၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်မၤအၤမၤနးလၢကီၢ်ပယီၤပူၤအစၢၣ်စၢၣ်အယၢၣ်ယၢၣ်တၢ်လဲၣ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ယုၢ်ထီၣ်အိၣ်က့ၢ်ဝဲၣ်လၢဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲၣ်ကဝီၤ, ကီၢ်တဲၣ်ကီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.ကညီတဝၢအံၤလဲၣ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖှိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်လၢအတၢ်တၢ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လီၤကလိာ်အသးဝီၤ.ပုၤတဝၢလၢအဟဲလၢအိၣ်သီအဂ့ၤအဂၤဘၣ်ကွဲးဆၢၣ်မဲၣ်လၢကီၢ်အိၣ်စၢၣ်လၢယၢၣ်ပူၤအသးန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၢၣ်ကညီတဝၢအံၤအိၣ်ဝဲၣ်ဝီၤအတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဝီၤတၢ်ပိးတၢ်လီၤအမးလၢကဆီၣ်ထွဲးဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ကီၢ်အိၣ်စၢၣ်လၢယၢၣ်တၢ်ကရၢကရီၤလၢအမၤစၢၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဟံၣ်ဖျါအဝဲအံၤဘၣ်ထွဲးဝီၤသးန့ၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤတခါလၢအဘၣ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်အိၤလၢကညီတဝၢဝီၤတၢ်ကရၢကရီၤအဂ့ၤအဂၤအမ့ၢ်မ့ၢ်န့ၣ်တၢ်တၢ်ကျိၣ်တၢ်စုတၢ်မၤစၢၤ(Gambler's Help Western), လီၤခါၣ်သးလၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢကီၢ်(The Centre for Culture), ကလုာ်ဖှိၣ်ဖှိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့(Ethnicity and Health) ဝီၤမ့ၢ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့စုလီၤယုၢ်ကရၢ(Health West Partnership) ဝီၤသးကယုၢ်သ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဝဲကညီတဝၢဖိလၢအိၣ်လၢဝဲလဲၣ်ဟီၣ်ကဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်, တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဝီၤတၢ်လၢအတၢ်တၢ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဟံၣ်ဖျါအဝဲအံၤကကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်လၢစုလီၤယုၢ်ကရၢခါၣ်စးမ့ၢ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့(Health West) ဝီၤလဲၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤလၢကညီတဝၢပူၤန့ၣ်လီၤ.ပုၤမၤတၢ်ဖိအဝဲအံၤမ့ၢ်ဝဲကညီဖိတဂၤဝီၤအမူၤအါမ့ၢ်ဝဲကဘၣ်ထံၣ်လိာ်တၢ်ပိၣ်သကိးဝီၤ.ပုၤကညီတဝၢဝီၤထၢဖှိၣ်ဝဲကညီဖိအတၢ်လဲၣ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖှိၣ်အဂီၢ်လၢကညီတဝၢဖိအိၣ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲအမူၤအါပုၤယုၢ်စ့ၢ်ကိးဝီၤတၢ်ကွဲးကျိးထံတၢ်တၢ်ကွဲးထံသမံသမိးက့ၤလံာ်တၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဟံၣ်ဖျါဝဲအံၤအတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝီၤသးကဆီၣ်ထွဲးမၤစၢၤဝဲတၢ်ကရၢကရီၤလၢအမၤစၢၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢကမၤသကိးတၢ်ကညီတဝၢတဘျီမၤန့ၣ်အါအါထီၣ်သးလၢကညီတဝၢအဂ့ၢ်အကျိးအတၢ်သးလီၤသးကျဲၤအတၢ်လဲၣ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖှိၣ်တၢ်ကွဲးဆၢၣ်မဲၣ်လၢကီၢ်အိၣ်စၢၣ်လၢယၢၣ်အူၤအံၤန့ၣ်လီၤ.လံာ်ဟံၣ်ဖျါဝဲအံၤကကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ဘၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲးမၤစၢၤအိၤလၢကညီပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤအိၣ်ဖှိၣ်ဖှိၣ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖှိၣ်ကညီတဝၢဖိတဘျီဘျီန့ၣ်လီၤ.

ကညီတဝါတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်လၢအတၢ်တၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်

ဖဲတၢ်ထံၣ်လိာ်တၢ်ပိာ်သကိးအခါကညီတဝါဖိတဖၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲကညီတဝါအတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်လၢအတၢ်တၢ်ဒီးကညီဖိသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ

- တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအမူအၢလၢပုၤကညီတဝါပုၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဆိၣ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဖိၣ်တပူၤဃီတၢ်ဟံၣ်လုၢ်ဟံၣ်ပုၤ.ကညီတဝါဖိတဖၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအါကလုာ်အါခါလၢကညီတဝါပုၤန့ၣ်ဒီးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်လီၤပုံလီၤပြါသ့ဝဲလီၤ.
- ကညီတဝါဖိတဖၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ပၤလၢဝဲတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအရူၣ်အခါ,အိၣ်ဒီးမၤဘၣ်ထွဲသးဒီးမၤစၢၤတၢ်လၢအိၣ်စၢၤလၢပုၤတဝါတၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.ပုၤကညီတဝါဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲဝဲလၢအဝဲအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘါတၢ်သဘူလၢကီၢ်အိၣ်စၢၤလၢပုၤန့ၣ်လီၤ.
- ကညီတဝါဖိအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်အဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢကမၤစၢၤက့ၤကညီဖိလၢကအိၣ်ဆိဒီးလီၤသးလၢကီၢ်အိၣ်စၢၤလၢပုၤန့ၣ်လီၤ.ဟံၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်လၢပုၤတဝါလၢအဖဲအိၣ်သ့ၣ်လီၤသးယံာ်တၢ်လံသ့ၣ်တဖၣ်အမ့ၢ်ဘၣ်ယံာ်န့ၣ်ဒီးတရူၤသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်မ့ၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကျိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်လံာ်သ့ၣ်လဲၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအတၢ်တၢ်ဒီးကညီဖိသ့ၣ်တဖၣ်.ကညီကလုာ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်လံာ်တၢ်သ့ၣ်ဘၣ်အတၢ်ဂံၢ်စၢၤဖျိထံလီၤကီၢ်ပုၤတၢ်ဒီးတၢ်ယၢအယိန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်အိၣ်စၢၤစၢၤယံာ်လိာ်သးဖဲဘၣ်ထီၣ်ရံၤယၢဒီးလၢထံကီၢ်အဂ့ၤအဂၤကဲထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤလၢပုၤတဝါဖိတဖၣ်အဂီၢ်.ပုၤကညီတဝါဖိတဖၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်လီၤအိၣ်စၢၤစၢၤယံာ်လိာ်သးဖဲဝဲၤဟံၣ်ကဝီၤမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးန့ၣ်လီၤ.ဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢအဘၣ်အိၣ်လီၤမ့ၢ်လီၤဖးလၢတခီထံတခီကီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်သယုာ်သညီဒီးတၢ်အိၣ်လီၤဖးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- လၢကညီတဝါပုၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်လီၤမ့ၢ်ပြါဘၣ်ဆၢၣ်ကညီတဝါဖိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤလၢကသူခီလိာ်သးတဂၢ်ဒီးတဂၢ်အတၢ်သ့ၣ်ဘၣ်တဖၣ်.ကညီတဝါဖိတဖၣ်ထံၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးအိၣ်စၢၤလၢပုၤတဝါတၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအပုၤန့ၣ်ထီၣ်ပုၤတဝါအတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢအအိၣ်တၢ်လံသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခွဲးဂ့ၤယၢ်ဘၣ်

တၢ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်လံာ်အသိး,ကညီတၢ်အိၣ်တၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤအကလုာ်ကလုာ်လၢကမၤစၢၤတၢ်ကရၢကရိလၢအမၤစၢၤတၢ်တဖၣ်လၢကမၤသကိးတၢ်ကညီပုၤတၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခွဲးဂ့ၤယၢ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ

- ကညီတၢ်ဖိတဖၣ်ဟံးန့ၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်လၢပုၤတၢ်ဂီၢ်လၢအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်အိၣ်န့ၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲမ့ၢ်ကျိၤဝဲကွၢ်လၢကီၢ်အိၣ်စၢၤလၢပုၤကညီတၢ်ဖိအိၣ်ထီၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်လၢကသ့ၣ်ထီၣ်ဝဲကညီဆဲးလၢကူသိးအကျိးတၢ်အိၣ်ကျးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဆိကမိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ကရၢကရိအဂ့ၤအဂ့ၤမ့ၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤအိၣ်ခီဖျါမ့ၢ်ကျိၤဝဲကွၢ်တၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲးမ့ၢ်တဖၣ်ခီဖျါကျိၣ်စ့တၢ်ဆီၣ်ထွဲလၢကန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- န့ၣ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤလၢပုၤတၢ်ဂီၢ်လၢအတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးတၢ်ဘျးစဲလိာ်သးတၢ်ကရၢကရိမ့ၢ်တဖၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဘျးနီၣ်တခါဘၣ်.ပုၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်တၢ်လီၤသ့ၣ်လၢကထံၣ်ဖျါလိာ်သးတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးတခါခါသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကပလၢဘၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်တၢ်ဘျးစဲလိာ်သးလီၤဆီၣ်တၢ်ဖိပုၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်စိၤစ့ၤလိာ်သးအခါန့ၣ်လီၤ.
- ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤကညီတၢ်လၢကီၢ်လၢဝါကျိၣ်တကီၢ်ခါကညီကျိၣ်စ့ၢ်ကိးမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဆိကမိၣ်အိၣ်လၢအဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ခွဲးဂ့ၤယၢ်ဘၣ်အိၣ်ဝဲအိၣ်မးလၢကညီတၢ်ကမၤသကိးတၢ်ကရၢကရိလၢအမၤစၢၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢကူန့ၣ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢကညီကျိၣ်စ့ၢ်အမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်သးတၢ်မၤစၢၤလၢကညီတၢ်ဂီၢ်ကညီတၢ်ကန့ၢ်ပၢၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်ကရၢကရိလၢအမၤစၢၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကညီတၢ်ဖိတၢ်ဘျးတၢ်ဘျးခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဆဲးမၤစၢၤဝဲကညီတၢ်ဖိသိးကူသိးသ့ၣ်ညါဝဲကညီတၢ်ဘၣ်သးတၢ်မၤစၢၤလၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ကညီခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအကီၢ်လၢကညီတၢ်ပုၤဖိကညီတၢ်ဖိမ့ၢ်လိာ်တၢ်မၤစၢၤခါအိၣ်တၢ်တက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်လဲၤယုတၢ်မၤစၢၤအဆိကတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အခိၣ်အန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.ကညီတၢ်ဖိတၢ်ဘျးတၢ်ဘျးခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ယုးယိာ်ဟံးကဲအိၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢအပုၤတၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.
- ကညီတၢ်ဖိတၢ်ကရၢကရိလၢအမၤစၢၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဟံးဖျါမၤသကိးတၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကဲဘျးကဲဖျါဝဲမးန့ၣ်လီၤ.တၢ်တိာ်ကျဲးတခါအံၤဘၣ်တၢ်န့ၣ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဝဲသးန့ၣ်လၢကညီတၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်တိာ်ကျဲးအဝဲအံၤကကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်အဂီၢ်တၢ်ဆူးကါဝဲပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤလၢအကတၢ်ကျိၣ်ခံကလုာ်သ့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲကညီတၢ်ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်ကရူၢ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်ကရူၢ်ဝဲအံၤတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအိၣ်လၢလၢပုၤပုၤလၢကဟံးမူၤလၢတၢ်တိာ်ကျဲးဝဲအံၤတၢ်ကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်မၤစၢၤဝဲလၢတၢ်န့ၣ်အိၣ်ထီၣ်ဘၣ်သးကညီဖိတၢ်ကျိၣ်တၢ်စ့အတၢ်ယုးပုၤတၢ်ဂီၤမူန့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤဘၣ်န့ၣ်တၢ်ဂီၤမူအလီယုာ်ကွီၤဝဲအံၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်ဝဲတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

